

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KOMISIJA

NUTARIMAS

BYLOJE DĖL „PHARMA NORD“ SIA ATSTOVYBĖS LIETUVOS RESPUBLIKOS
REKLAMOS ĮSTATYMO PAŽEIDIMO

2016-02-18 Nr.12R-18

Vilnius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, susidedanti iš Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos direktoriaus Felikso Petrausko (Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos pirmininkas), l. e. direktoriaus pavaduotojos pareigas Neringos Baronienės, Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vedėjos Mildos Deimantės, Ekonominių interesų departamento direktoriaus Mareko Močiulskio bei Teisės skyriaus vedėjos Audronės Kaušylienės,

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktu, bylų nagrinėjimo posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo bylą pagal Kauno valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau- Tarnyba) 2015-09-11 Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolą Nr. 33RĮP-7 (toliau – Protokolas) dėl „Pharma Nord“ SIA atstovybės (įmonės kodas 111920442, adresas – K. Donelaičio g 62-1, Kaunas) reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija n u s t a t o

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2015-09-16 gavo Tarnybos 2015-09-11 raštu Nr. 33S-(33.6)-645 persiustą Protokolą dėl „Pharma Nord“ SIA atstovybės reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Tarnyba Protokole nustatė, jog „Pharma Nord“ SIA atstovybės maisto papildo „Bio-Glucosamine MEGA“ reklamoje, kuri buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.pharmanord.lt, naudojami neleistini naudoti teiginiai apie sveikatingumą ir maistingumą, nurodoma, užsimenama apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, kai tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Tarnyba Protokole nustatė, jog „Pharma Nord“ SIA atstovybė reklamuodama maisto papildą „Bio-Glucosamine MEGA“ naudojo teiginius, kurie yra draudžiami: „Specialistų darbo grupė rekomenduoja vartoti gliukozaminą osteoartritui gydyti“; „<...> rekomenduojama vartoti šį produktą kaip pagrindinę kelių osteoartrito gydymo priemonę.“; „<...> rekomenduoja vaistinio preparato kokybę atitinkantį gliukozamino sulfatą osteoartritu sergantiems žmonėms kaip racionalią ir pačią saugiausią pagrindinę priemonę skausmui malšinti ir sąnariams gydyti.“; „<...> preparatas „Glucosamine Pharma Nord“ yra efektyvus vaistas lengvo ar apysunkio kelio sąnario osteoartrito sukeltų simptomų palengvinimui.“.

Tarnyba Protokole nustatė, jog minėti teiginiai neatitinka: 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002, nustatančio maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančio Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančio su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 6 tomas, p. 463), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento

ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 652/2014 (OL 2014 L 189, p.1) 16 straipsnio, 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą (OL 2006 L 404, p. 9) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. lapkričio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1047/2012 (OL 2012 L 310, p.36) 3 straipsnio a ir e dalių, 5 straipsnio d punkto, 8 straipsnio 1 dalies, 9 straipsnio 1 ir 2 dalių, 10 straipsnio 1 dalies, 2 dalies a punkto ir 3 dalies, 13 straipsnio 3 dalies, 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL 2011 L 304, p. 18) 7 straipsnio 1 dalies a punktų, 3 dalies ir 4 dalies a punkto, Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsnio 2 dalies, ir Lietuvos higienos normos HN 17:2010 „Maisto papildai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. V-432 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 17:2010 „Maisto papildai“ patvirtinimo 15 punkto reikalavimų.

Tarnyba Protokole nustatė, kad „Pharma Nord“ SIA atstovybės maisto papildu „Bio-Glucosamine MEGA“ reklamoje naudojami teiginiai neatitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatos, kuri draudžia reklamoje nurodyti ar užsiminti apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes bei 4 dalies nuostatas, kuri nurodo, kad maisto papildų reklamoje privalo būti nuorada „Maisto papildas“.

Protokole „Pharma Nord“ SIA atstovybė nurodė, kad interneto tinklalapyje www.pharmanord.lt buvo patalpintas straipsnis apie vaistą „Glucosamine Pharma Nord“, o maisto papildu „Bio-Glucosamine MEGA“ nuotrauka įkelta per klaidą, kadangi minėtą interneto tinklalapį administruoja Danijos įmonė.

Protokole nurodyta, kad „Pharma Nord“ SIA atstovybė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymą pažeidė pirmą kartą. Protokole nustatyta, jog maisto papildu „Bio-Glucosamine MEGA“ reklama nutraukta ir toliau neskleidžiama.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2016-02-11 gavo „Pharma Nord“ SIA atstovybės raštą, kuriame nurodyta, jog reklama interneto tinklalapyje www.pharmanord.lt buvo skleidžiama nuo 2015-05-26 iki 2015-08-20. Minėtą tinklalapį aplankė tik 26 lankytojai. „Pharma Nord“ SIA atstovybė nurodė, jog negali dalyvauti 2016-02-11 bylos dėl „Pharma Nord“ SIA atstovybės Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo“ ir prašo bylos nagrinėjimą atidėti.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija 2016-02-11 bylos nagrinėjimo posėdyje, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimų nagrinėjimo taisyklių 37.2. punktu, nutarė atidėti bylos „Dėl „Pharma Nord“ SIA atstovybės Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo“ nagrinėjimą iki 2016-02-18 8.30 val.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2016-02-17 gavo „Pharma Nord“ SIA atstovybės raštą, kuriuo bendrovė pateikė informaciją apie bendrovės metines pajamas praėjusiais finansiniais metais bei prašo įvertinti visas byloje esančias aplinkybes dėl geranoriško „Pharma Nord“ SIA atstovybės bendradarbiavimo.

Ištyrusi bylos aplinkybes, pateiktus rašytinius įrodymus, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija k o n s t a t u o j a

1. Dėl nagrinėjamos informacijos pripažinimo reklama

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad reklama – bet kokia forma ir bet kokiomis priemonėmis skleidžiama informacija, susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, skatinanti įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, įskaitant nekilnojamojo turto įsigijimą, turtinių teisių ir įsipareigojimų perėmimą.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Farmacinės veiklos įstatymo 17 straipsnio (2002-06-04 redakcija) 4 dalies atitikties

Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ pažymėjo, kad „prekių ar paslaugų reklama – nesvarbu, ar ši veikla yra atlygintina, ar ne – visuomet yra tiesiogiai arba netiesiogiai siekiama skatinti naudoti tam tikras prekes ar naudotis tam tikromis paslaugomis“.

Atkreiptinas dėmesys, jog reklamos požymis, išskiriantis reklamą iš kitų informacijos rūšių, yra siekis daryti asmenims poveikį jiems renkantis naudotis tam tikromis paslaugomis, skatinti juos elgtis tam tikru būdu. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 bylos Nr. 15/02 nutarime nurodė, kad „įstatymuose pateikiami nevienodi reklamos apibrėžimai. Tačiau visuose minėtuose teisės aktuose nurodomas svarbiausias reklamos požymis – reklama yra informacija, kuria siekiama padėti parduoti arba skatinti įsigyti prekes ar naudotis paslaugomis.“ Įstatymuose bei suformuotoje teismų praktikoje kaip esminis reklamos požymis, išskiriantis ją iš kitos informacijos, yra įtvirtintas specialus jos tikslas - daryti įtaką ekonominei elgsenai.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog siekiant nustatyti, ar informacija gali būti vertinama kaip reklama, turi būti konstatuotas skatinimo tikslas, t.y. turi būti nustatyta, kad ši informacija yra ar gali būti reikšminga vartotojui, priimant sprendimą dėl produkto įsigijimo, ir tokiu būdu ja siekiama daryti įtaką ekonominei elgsenai, skatinant jį naudotis tam tikromis prekėmis ar paslaugomis ar atsisakyti tam tikrų prekių (paslaugų) naudojimo.

Taigi, įstatymuose bei teismų praktikoje suformuoti du esminiai reklamos požymiai: 1) informacija turi būti susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, 2) pateikiama informacija turi skatinti įsigyti prekių ar naudotis teikiamomis paslaugomis. Iš byloje pateiktos informacijos matyti, jog maisto papildo „Bio-Glucosamine MEGA“ reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklapyje www.pharmanord.lt, susijusi su „Pharma Nord“ SIA atstovybės vykdoma veikla ir skatina vartotojus įsigyti minėtą maisto papildą, taigi atitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme įtvirtintą reklamos sąvoką.

2. Dėl „Pharma Nord“ SIA atstovybės skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad reklamoje draudžiama nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, jeigu tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų

Pažymėtina, kad kiekvienas vartotojas yra suinteresuotas gauti teisingą informaciją apie ketinamą įsigyti produktų savybes. Jei atitinkama informacija netiksli, tai gali iškreipti vidutinio vartotojo elgesį siūlomo produkto atžvilgiu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2005-11-17 nutartyje (adm. b. Nr. A1-931/2005) konstatavo, kad „vidutinio (paprasto) vartotojo ekonominis elgesys paprastai siejamas su bendru įspūdžiu apie prekę (jos pakuotė, prekės ženklas, bendro pobūdžio informacija apie prekės savybes, prekės kaina), neanalizuojant kiekvienos detalės. Šis principas taikytinas ir prekės reklamai“. Taigi ir „Pharma Nord“ SIA atstovybės skleista maisto papildo „Bio-Glucosamine MEGA“ reklama, kuri buvo skleidžiama internetiniame tinklalapyje www.pharmanord.lt, turėtų būti vertinama pagal vidutinio vartotojo suvokimą, kuris, skaitydamas šio produkto reklaminius teiginius, neatskiria teiginių apie produkto savybes ir vertina šią reklamą kaip visumą. Vidutinis vartotojas, perskaitęs minėtų maisto papildų reklamą, galėjo nepagrįstai susidaryti įspūdį, kad šis maisto papildas pasižymi ligų gydymo, profilaktinėmis ir kitomis savybėmis, kurių neturi, ir dėl šios priežasties būti suklaidintas.

„Pharma Nord“ SIA atstovybė reklamuodama maisto papildą „Bio-Glucosamine MEGA“ naudojo teiginius, kurie yra draudžiami: „Specialistų darbo grupė rekomenduoja vartoti gliukozaminą osteoartritui gydyti“; „<...> rekomenduojama vartoti šį produktą kaip pagrindinę kelių osteoartrito gydymo priemonę.“; „<...> rekomenduoja vaistinio preparato kokybę atitinkantį gliukozamino sulfatą osteoartritu sergantiems žmonėms kaip racionalią ir pačią saugiausią pagrindinę priemonę skausmui malšinti ir sąnariams gydyti.“; „<...> preparatas „Glucosamine Pharma Nord“ yra efektyvus vaistas lengvo ar apysunkio kelio sąnario osteoartrito sukeltų simptomų palengvinimui.“.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog „Pharma Nord“ SIA atstovybės reklamuojamas maisto papildas „Bio-Glucosamine MEGA“ nėra vaistinis preparatas, todėl jis negali būti reklamuojamas nurodant vaistinio preparato savybes. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vaistiniams preparatams taikomi reikalavimai yra nustatyti Lietuvos Respublikos farmacijos įstatyme. Šio įstatymo 2 straipsnio 50 dalis nustato, kad vaistas (vaistinis preparatas) – tai vaistinė medžiaga arba jų derinys, pagaminti ir teikiami vartoti, kadangi atitinka bent vieną šių kriterijų: 1) pasižymi savybėmis, dėl kurių tinka žmogaus ligoms gydyti arba jų profilaktikai; 2) dėl farmakologinio, imuninio ar metabolinio poveikio gali būti vartojamas ar skiriamas atkurti, koreguoti ar modifikuoti žmogaus fiziologines funkcijas arba diagnozuoti žmogaus ligas.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsniu, vartotojams turi būti teikiama teisinga informacija apie maistą. Informacijai, įskaitant reklamą, kuri laikytina savita informacijos rūšimi ir paprastai vadinama komercine informacija, taikomas tiesos reikalavimas. Vartotojas privalo gauti teisingą informaciją apie maisto produktus, kuria remdamasis galėtų priimti sprendimus dėl maisto produktų pasirinkimo rinkoje ir jų vartojimo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog reklaminės veiklos subjektas, skleisdamas maisto papildą „Bio-Glucosamine MEGA“ reklamą, vartojo teiginius, kuriais nurodė ir užsiminė apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, neatitiko aukščiau išdėstytų teisės aktų reikalavimų. Tuo „Pharma Nord“ atstovybė pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatą.

3. Dėl „Pharma Nord“ SIA atstovybės skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 4 dalies reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad maisto papildų reklamoje privalo būti nuoroda „Maisto papildas“.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad Lietuvos higienos normos HN 17:2010 „Maisto papildai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. V-432, 4 punkte įtvirtintas maisto papildų apibrėžimas, kuris nustato, jog maisto papildas - maisto produktas, skirtas papildyti įprastą maisto racioną ir kuris vienas arba derinyje su kitomis medžiagomis yra koncentruotas maistinių ar kitų medžiagų, turinčių mitybinį arba fiziologinį poveikį, šaltinis.

Atsižvelgiant į tai, jog „Pharma Nord“ SIA atstovybė interneto tinklalapyje www.pharmanord.lt skleidė maisto papildų „Bio-Glucosamine MEGA“ reklamą, tačiau reklamoje nepateikė nuorodos „Maisto papildas“, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija daro išvadą, kad bendrovė nepateikė privalomos pateikti informacijos.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija konstatuoja, kad „Pharma Nord“ SIA atstovybė pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 4 dalies nuostatą.

4. Dėl „Pharma Nord“ SIA atstovybei taikytinų sankcijų

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 5 dalimi, skiriamos baudos dydis nustatomas pagal mažiausios ir didžiausios baudos vidurkį ir atsižvelgiant į šio straipsnio 7 ir 8 dalyse nustatytas atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, pažeidimo pobūdį, pažeidimo trukmę ir mastą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgia į tai, kad buvo pažeistos tiek Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1

dalis 1 punkto, tiek 14 straipsnio 4 dalies nuostatos. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė į tai, kad „Pharma Nord“ SIA atstovybės skleista maisto papildu „Bio-Glucosamine MEGA“ reklama galėjo būti aktuali plačiam asmenų ratui.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo mastą, atsižvelgė į tai, kad „Pharma Nord“ SIA atstovybės maisto papildu „Bio-Glucosamine MEGA“ reklama buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.pharmanord.lt, taigi pasiekiami ne regioniniu, o nacionaliniu mastu. Atsižvelgta į tai, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2011-08-11 nutartimi Nr. A492-2642/2011 konstatavo, jog informacija internete yra prieinama žymiai didesnei daliai vartotojų negu spausdintuose leidiniuose, todėl pažeidimo mastas turi būti vertinamas kaip didelis.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo trukmę, atsižvelgė į tai, kad „Pharma Nord“ SIA atstovybės maisto papildu „Bio-Glucosamine MEGA“ reklama buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.pharmanord.lt nuo 2015-05-26 iki 2015-08-20.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija lengvinančia aplinkybe laiko tai, kad „Pharma Nord“ SIA atstovybė padėjo reklamos kontrolės institucijoms tyrimo metu bei nutraukė teisės aktų neatitinkančios reklamos skleidimą. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija sunkinančių aplinkybių byloje nenustatė.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 1, 5, 7 dalimis, n u t a r i a

už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto ir 4 dalies pažeidimą skirti „Pharma Nord“ SIA atstovybei 350 (trijų šimtų penkiasdešimt) eurų baudą.

Nutarimas per 30 kalendorinių dienų nuo nutarimo priėmimo dienos gali būti apskūstas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Kreipimasis į teismą nesustabdo nutarimo vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos paskirta bauda sumokama į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą Nr. LT24 7300 0101 1239 4300, esančią banke „Swedbank“, AB (banko kodas 73000, SWIFT kodas HABALT22, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, įmonės kodas 188659752), kodų sąrašo „Kitos baudos“ skyriaus „Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos skirtos baudos 6780“ eilutę.

Direktorius

Feliksas Petrauskas